

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ ГРУПЕ ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ ЖЕЛЕЗНИЦЕ

1. Обим инспекцијског надзора

Мрежа железничких пруга којом управља „Инфраструктура железнице Србије” а. д. је стара више од једног века, а преко 55% свих пруга изграђено је у 19. веку. Просечна старост колосека је око 43 године, електротехничких постројења између 30 и 40 година, а значајно се повећава и дужина пруга на којима је смањена највећа допуштена брзина возова.

Железнички саобраћај се обавља на мрежи пруга, укупне грађевинске дужине око 3.809 km, од чега је 3.533 km једноколосечних и 276 km двоколосечних пруга, од чега је електрифицирано 1.200 km колосека отворене пруге са главним пролазним колосецима (925 km једноколосечних и 275 km двоколосечних пруга). Дужина осталих станичних колосека износи 1.450 km, што је укупно 4.250 km колосека на којима се одвија железнички саобраћај. Поред пруга нормалног колосека 1435mm постоји и музејско- туристичка пруга „Шарганска Осмица“ која је дугачка 21,7 km, а на којој је ширина колосека 760 mm. На мрежи пруга постоји 956 мостова укупне дужине 40 km, 3.803 пропуста, 334 тунела укупне дужине 151 km и 2.134 путна прелаза, а уграђено је 5.315 скретница. Значајно смањење највећих допуштених брзина настало је као последица дугогодишњег необезбеђивања средстава за редовно одржавање елемената инфраструктуре, па се за железничку инфраструктуру и њене подистеме може рећи да има веома низак ниво техничке поузданости и технолошке расположивости.

Путних прелаза на пругама железнице Србије има укупно 2158 од чега је 1617 осигурано само саобраћајним знаковима на путу и троуглом прегледности, 25 путних прелаза је са светлосном саобраћајним знаковима и саобраћајним знаковима на путу, 287 путних прелаза је осигурано полубраницима са светлосним саобраћајним знаковима и знаковима на путу, 228 је осигурано браницима и знаковима на путу а само 1 путни прелаз је осигуран оградом и другим уређајем за пешаке и бициклисте.

Поред „Инфраструктуре железнице Србије“ а.д. такође су регистровани и управљач инфраструктуре индустријске железнице ЈП ЕПС Привредно друштво "Термоелектране Никола Тесла" д.о.о. Обреновац и "Железара Смедерево" Смедерево –Радицац.

Лиценцу за превоз путника и сертификате о безбедности превоза поседује Србија Воз а регистровано је и осам превозника у теретном саобраћају од којих највећи рад у јавном саобраћају има предузеће Србија Карго. За превоз за сопствене потребе је регистрован и ТЕНТ на индустријској железници.

Некада се на територији Републике Србије налазило 245 власника индустријских колосека. Многи од тих власника су, у периоду реструктурирања привредног система земље, нестали или су своје колосеке уништили тако да од 146 власника индустријских колосека, колико их сада има само 54 власника поседује Акт о индустријском колосеку и позитивно мишљење Дирекције за железнице а остали број њих остварује робни рад путем индустријских колосека практично као нелегални субјект али у складу са Законом о уговорима о превозу у железничком саобраћају.

2. Област инспекцијског надзора

Група за инспекцијске послове железнице, коју чине три инспектора, обавља послове инспекцијског надзора у складу са Законом о железници и Законом о безбедности и интероперабилности железнице, из области грађевинских, саобраћајних, машинских и електротехничких послова и проверава радове на изградњи, реконструкцији и одржавању железничке инфраструктуре, стање железничке инфраструктуре и њено правилно одржавање, регулисање и управљање саобраћајем у складу са прописима којима се уређује безбедност и интероперабилност саобраћаја, испуњеност услова за управљање железничком инфраструктуром,

испуњеност услова за превоз путника, лица и робе у железничком саобраћају и безбедност саобраћаја на путним прелазима.

У складу са Законом о железници пренетим овлашћењима на територији АП Војводине инспекцијски надзор обављају два инспектора за железнички саобраћај.

3. Извршење инспекцијског надзора

У Групи за инспекцијске послове железнице обављају се послови који се односе на: инспекцијски надзор над извршавањем закона, других прописа и општих аката из области железничког саобраћаја; предузимање управних и других мера; подношење захтева за покретање прекршајног поступка и пријава због привредног преступа односно кривичног дела; праћење стања и појава од значаја за остваривање законитости и предузимање иницијативе за одговарајуће измене и допуне закона и подзаконских аката; међународну сарадњу у области инспекцијског надзора железничког саобраћаја; други послови из делокруга рада групе.

Преглед постигнутих резултата рада Групе за инспекцијске послове железнице

Активност	2016. година	2015. година
Број обрађених предмета	529	328
Редовни инспекцијски преглед	177	134
Ванредни инспекцијски преглед	127	112
Остала поступања	446	392
Сачињени записници	128	118
Сачињене службене белешке	328	63
Дописи	659	239
Донета решења	15	14

У наведеном периоду републички инспектори за железнички саобраћај извршили су 177 редовна и 127 ванредна инспекцијска прегледа, те након тога израдили 128 записника и донели 15 решења.

У складу са новим Законом о инспекцијском надзору, активности су биле усмерене првенствено на саветодавне и контролне радње и поступке провере у циљу превентивног деловања са препорукама, тако да су инспектори су израдили 659 дописа, сачињенили 328 службених белешки, а имали су и 446 осталих поступања.

4. Посебне акције инспекцијског надзора

Посебна акција контроле безбедности Барске пруге је предузета према плану редовне инспекције да би се утврдило чињенично стање о испуњености услова безбедности и интероперабилности за организовање и регулисање саобраћаја и унутрашњег реда у железничком саобраћају на делу „Барске пруге“ између станице Ужице и станице Пријепоље теретна. Инспекцијски надзор на терену је непрекидно трајао пет дана и то од 16.07.2016, године до 20.07.2016. године а на основу уочених чињеница наложено је Инфраструктури железнице Србије да као превентивну меру спречавања могућности настанка штетних последица према сопственој оцени ризика и процењених нивоа безбедности у ново насталим техничким, експлоатационим и организационим околностима, да изради и достави посебан план заштите објеката, уређаја и опреме са упућивањем на поступак и процедуре вршења редовне контроле и надзора рада железничког система у непосредним станицама на делу „Барске пруге“ од Ужица до Врбнице.

5. Поступање према нерегистрованим субјектима

У области железничког саобраћаја на јавној инфраструктури нема нерегистрованих субјеката. Регистровани управљачи инфраструктуре поседују неопходне сертификате о безбедности управљања железничком инфраструктуром а превозници имају и лиценце и сертификате о безбедности превоза. За власнике индустријских колосека којима недостају неки од захтеваних услова су преко Привредне коморе Србије организована два саветодавна скупа (Београд и Нови Сад). Презентација је дала комплетну информацију потребну за њихово даље поаступање на озакоњењу пословања у овој области. У наставку акције у овом периоду јули - септембар су се појединачно јављали власници индустријских колосека за додатну помоћ и објашњења за израду Акта о индустријском колосеку у поступку добијања потребних сагласности од Дирекције за железнице. Отпрема поштиљака са индустријских колосека који немају све неопходне сагласности, обавља се на јавној инфраструктури у складу са релевантним посебним законима као и законом о уговорима о превозу у железничком саобраћају са испуњеним прописаним теничким и комерцијалним условима и издатим товарним листом.

6. Ванредна активност на превентиви безбедности саобраћаја

Након четири ванредна догађаја, са три избегнута судара возова који су се десили у само двадесет дана одржан је 22.08.2016. заједнички састанак МГСИ са свим железничким предузећима у вези безбедности железничког саобраћаја и донет је оквирни акциони план за побољшање нивоа безбедности са хитним и неодложним мерама као и краткорочним, средњорочним и дугорочним активностима на одржавању и поправкама уређаја и опреме који зависе од финансијских односно буџетских и других планских средстава и фондова финансирања. Свако од железничких предузећа је на основу тога донело свој посебан акциони план са конкретним корективним и превентивним мерама.

У склопу наведене активности извршена је и свеобухватна контрола рада центара за даљинско управљање саобраћајем и то дана 30.08. „Телекоманда Београд Ранжирна“, дана 01.09. „Телекоманда Пожега“ и дана 06.09. „Телекоманда Ниш“. Наложене су мере отклањања неправилности којима се угрожава или може бити угрожено одвијање железничког саобраћаја што се односи нарочито на организационе мере у структури обављања извршних послова са анализом потребе привременог посудања одређених службених места у насталим околностима сметњи или сталне неисправности рада станичних и пружних уређаја и опреме и њихов утицај на рад Центра за даљинско управљање саобраћајем (Телекоманда). Указано је надзираном субјекту на могућност наступања штетних последица које могу проистећи из грешака у раду станичног и возног особља и особља ТК које се, поред осталог, могу догодити због стања неисправности сигнално сигурносних уређаја и телекомуникационих средстава везе за споразумевање због чега је и затражено да се одмах без одлагања, предузму одговарајуће мере предострожности и појачаног надзора.

7. Активности у вези против правних радњи на железници

У вези великог броја против правних радњи, као и укупне годишње штете од крађа која се мери стотинама милиона динара, Група за инспекцијске послове је у складу са раније одржаним саветодавним посетама, на састанку у Центру за унутрашњу безбедност и заштиту предузећа „Инфраструктура железнице Србије“ ад, одржаном 13.09.2016. године, иницирала посебне акције и у току је припрема активности на спречавању деловања прекршиоца која ће бити спроведена према плану и програму, што ће се састојати од мера које треба да предузму полиција, тужилаштво, судови, инспекција, МГСИ и што је најважније сама железничка предузећа у складу са законским обавезама организовања и спровођења заштите инфраструктуре и возила.

8. Праћење обавезе извршења јавног превоза путника

У марту месецу 2016. године је започета акција контроле исправности путника у станицама пре уласка у воз у односу на поседовање возне карте која је показала побољшање прихода на станичним благајнама за 14-20 % у дане спровођења контроле. Ове акције су се спроводиле у континуитету сваке недеље у току целе године на различитим деоницама пруга. Инспекција за железнички саобраћај је својим повременим присуством у појединим станицама подржавала ове провере које спроводи предузеће „Србија Воз“ ад. А резултати акција контроле су били приказани и у оквиру извршења уговора о обавези јавног превоза.

9. Контрола обезбеђења и организације саобраћаја у зимским условима

Железничко предузеће које управља инфраструктуром у складу са Упутством о обезбеђењу саобраћаја у току зиме (Упутство 333 које важи од 15.јануара 2004.године) доноси план и програм пословања у зимским условима у следећим корацима: Смернице за организацију саобраћаја и припрему за обезбеђење и организацију саобраћаја у зимским условима у 2016/2017 години (ИЖС Број 17/2016 -693 од 16.06.2016. године), План „Б“ Општег плана за обезбеђење саобраћаја у току зимске експлоатације на подручју Инфраструктуре железнице Србије за 2016/2017 годину (ИЖС Бр 17/2016-986 од 24.08.2016. године) и Јединствене оперативне планове за регулисање саобраћаја у периоду зимске експлоатације у 2016/2017 години који су донети за све чворове у периоду од 09.09. до 20.09.2016. године. Железнички превозници су такође испунили своје обавезе припреме за зимски период које су накнадно усаглашени са плановима управљача инфраструктуре

Инспекција за железнички саобраћај је своју дужност и обавезу да проверава у складу са Законом о железници, Члан 100, први став, тачка набрајања 15) „спровођење прописаних мера техничке и физичке заштите железничке инфраструктуре које су од посебног значаја за безбедно одвијање и функционисање железничког саобраћаја и мера заштите од одроњавања, бујица и других елементарних непогода, као и мера за обезбеђење железничког саобраћаја у зимском периоду“ испунила у току редовних надзора.

10. Учесће у законодавном процесу

Поред учешћа у јавним расправама код доношења подзаконских аката као и достављања годишње анализе о примени прописа, Група за инспекцијске послове железнице је присуством на састанцима одржаним 12.08. и 16.09.2016. године додатно укључена у рад стручног тима за хармонизацију железничких прописа формираног од стране предузећа „Инфраструктуре железнице Србије“ ад, који има задатак да изврши усклађивање интерних прописа и општих аката са важећим законима и подзаконским актима чиме ће бити решен проблем у неусклађености општих железничких прописа са извршеном трансформацијом железнице.

11. Рад на превенцији кроз обављање саветодавних посета и давање препорука

У складу са основним циљевима за превентивно деловање и активностима спречавања незаконитости или неусаглашености са прописима Група за инспекцијске послове железнице је спровела широку активност саветодавних посета железничким предузећима, њиховим управама, секторима, организационим јединицама и подручним надлежним службама у циљу презентације новог Закона о инспекцијском надзору (у пуној примени од 30 априла 2016. године) као и нових системских ресорних закона (донетих децембра 2015. године) Закона о железници и Закона о безбедности и интероперабилности железнице који су увели значајне промене у област функционисања железнице и начина инспекцијског надзора над њиховом применом.

Сврха је била на упућивању препорука за поступање које ће само пословање железнице увести у захтеване оквире усаглашености са прописима а према Уговорима о управљању инфраструктуром, Уговором о обавези јавног превоза, Уговором о коришћењу инфраструктуре, одобреним програмима пословања железничких предузећа и свим донетим планским документима развоја железнице у Републици Србији.

12. Тешкоће у спровођењу инспекцијског надзора

Тешкоће у инспекцијском надзору су се у току 2016. године јављале услед недовољно ефикасног спровођења трансформације железничких предузећа и промене организационе структуре, честих кадровских промена услед програма смањења броја запослених, због непостојања нових интерних аката као и поступака и процедура које треба да прате промене и јасно раздвајају права и обавезе извршиоца у погледу одговорности за безбедно и уредно одвијања железничког саобраћаја па и самог укупног пословања предузећа

На пословање инспекције су посредно утицали и проблеми у примени прописа настали јер у датом законском року нису донета сва подзаконска акта или извршни прописи који спадају у групу прописа, чији је рок важења већ истекао а нису били преузети од стране нових железничких предузећа нити су инкорпорирани у њихова интерна акта што је знатно отежавало, како примену појединих одредби закона у пракси тако и саму оцену ризика код утврђивања одговорности за поступке надзираних субјеката у инспекцијској контроли усаглашености њиховог рада са одредбама закона и захтевима прописа, техничких спецификација и односних техничких стандарда.

13. Уједначавање праксе инспекцијског надзора

У складу са изменама Закона о железници, закона о безбедности и интероперабилности железнице, Закона о инспекцијском надзору као и донетих нових подзаконских аката појачан је заједнички рад републичке и покрајинске инспекције за железнице на припреми процедура и поступака контролисања и инспекцијског надзора у циљу њихове једнообразности.

Договорено је у сврху спровођења превентивних акција или кампања за подизање нивоа безбедности и ефикасности рада железничких предузећа да програми и планови инспекцијског надзора буду међусобно усаглашени и сачињени у складу са потребама. Интензитет самих надзора биће појачан у циљу превентиве за поједине области и извршаваће се истовремено на више места или објеката. У сврху уједначавања праксе инспекцијског надзора договорена је стална сарадња и размена информација електронском поштом или телефоном, по потреби или према захтевима хитности и приоритетима датим од стране надређених.

Сви инспектори су учествовали у успостављању функције пословања инспекције у складу са одредбама Закона о инспекцијском надзору заједничким радом на изради контролних листа, њиховог садржаја у односу на постављена питања и бодовање могућих одговора у циљу оцене ризика за контролисана поступања надзираног субјекта.

У складу са програмима СУК-а за државне службенике, сви инспектори су прошли обуке у вези примене новог Закона о инспекцијском надзору као и „Тренинг за тренере“ којим се они оспособљавају за обучавање других инспектора за рад у инспекцијском надзору. Такође су упућивани и на обуке које су се односиле на примену закона о прекршајним и кривичним поступцима, као и о спровођењу управног поступка.

Програми и планови инспекцијског надзора биће усаглашени и сачињени у складу са потребама. Интензитет самих надзора биће појачан у циљу превентиве за поједине области и извршаваће се истовремено на више места или објеката. На пример у једној недељи ће бити

контролисани путни прелази на Коридору X, у другој недељи квалитет превоза путника у возовима на одређеним релацијама, извршење реда возње у станицама, итд.

14. Остваривање плана и поштовање рокова

У односу на планиране активности и договорене акције извршени су сви редовни надзори су обављени у роковима како је планирано. Ванредни надзори су рађени по примљеним представкама или налозима од надлежних служби. У складу са Законом о управном поступку поштовани су рокови за решавање по предметима које је водила инспекција за железнице.

15. Исходи поступања правосудних органа по прекршајним пријавама

Више предмета покренутих из претходног периода у 2015. години решени су од стране судова негативно односно доношена су решењу само са опоменама или су због формалних разлога прекинути поступци. Такође су уочена различита поступања самих судова у односу на исте или сродне предмете прекршаја. Сви проблеми су дискутовани на састанку организованом 2015 године са надлежним органима и установама. Према анализи дешавања из претходног периода у току 2016. године а у складу са Законом о инспекцијском надзору, приоритет је дат превентивном деловању кроз саветодавне посете и давању препорука за примену превентивни и корективних мера у циљу спречавања радњи, стања или ситуација у којима надзирани субјект може да се нађе у зони неусаглашености са прописима.